

Czwarte piętro

Kwartalnik Instytutu Pedagogiki
Nr 1(5/6)/2021

**Temat numeru: Wywiad
z prof. Franciszkiem Szloskiem**

Spis treści

Tytulem wstępu...

czyli wstęp o tytule 3

Sami o sobie

Nasi pracownicy

Piotr Chróściak 4

Małgorzata Korko 5

Klaudia Markowska 6

Portret Człowieka

Fragmety Wywiadu

z prof. Franciszkiem

Szloskiem 7

Dzieje się

To co było 13

Przed nami 14

Nasze publikacje! 15

Pomocnik naukowca

Piszemy: *International Journal*

of Pedagogy, Innovation and

New Technologies 17

Vox Populi

Edukacja zdalna na APS 18

Pozostaną w naszej pamięci

Barbara Pilipczuk 21

Przemysław Florczak 22

Kącik Pani Dorotki

Ważne terminy 23

Zwycięzca konkursu na tytuł newslettera

Nastąpił długo wyczekiwany moment, zwycięzca konkursu na tytuł newslettera Instytutu Pedagogiki został wybrany. Podczas jednego ze spotkań zespołu redakcyjnego zostało przeprowadzone głosowanie i spośród przesłanych propozycji najwięcej głosów zebrał jeden z tytułów zaproponowanych przez dr Miłosza Romaniuka. Gratulujemy.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy przesłali swoje propozycje.

Redakcja:

dr Anna Górka-Strzałkowska

dr Magdalena Ostolska

dr Maria Trzcńska-Król

dr Przemysław Florczak

dr Beata Szurowska

kontakt do redakcji:

e-mail:

4pietro@aps.edu.pl

Tytułem wstępu... czyli wstęp o tytule

„Gdzie idziesz?” – „Do siebie, na czwarte piętro”. Taki dialog pomiędzy pracownikami Instytutu Pedagogiki nie jest niczym zaskakującym. Od 2005 roku zdomowiliśmy się na dobre w przestrzeni budynku „C” i znamy na pamięć lokalizację pokoi ponad osiemdziesięciorga koleżanek i kolegów z dziesięciu katedr i zakładów. Mimo długotrwałej nieobecności w murach uczelni, wszyscy mamy w pamięci przygodne spotkania na korytarzu, „odwiedziny” w sąsiednich pokojach, wspólne posiłki w Barze Filmowym i pogawędki w sekretariacie. Pamiętamy wspólną pracę w komisjach dyplomowych i trudne sesje egzaminacyjne. Pamiętamy gratulacje otrzymywane po uzyskaniu stopnia naukowego, ukazaniu się ważnego artykułu czy wystąpieniu na konferencji. Dobrze pamiętamy twarze osób, których dawno nie widzieliśmy na wyciągnięcie ręki, również tych, które nigdy już się wśród nas nie pojawiają...

Łączy nas czas, przestrzeń, wspólne doświadczenia i cele, teraz pora na „wspólnotę słowa”. W imieniu zespołu redakcyjnego, przekazuję w Państwa (wirtualne) ręce czasopismo, które co prawda nie znajduje się na liście ministerialnej i nie będzie wliczone do ewaluacji dyscypliny pedagogika, ale pozwoli nam się lepiej poznać. Kto z Państwa wiedział, że prof. Franciszek Szlosek odbył wyprawę traktorem dookoła Polski? Czy wszyscy widzieli plakat autorstwa mgr Klaudii Markowskiej na ulicach Warszawy? Co to jest „wzrok wykładowcy”, którego unikają nawet najpilniejsze studentki i studenci? Dlaczego pani Dorotka siedzi w kącie (a w zasadzie – kąciku)? Odpowiedzi na te pytania znajdą Państwo w pierwszym numerze naszego instytutowego czasopisma, którego tytuł – autorstwa dr Miłosza Romaniuka (zwycięzcy redakcyjnego konkursu) – nie pozostawia wątpliwości gdzie szukać ludzi, którzy potrafią nie tylko ze sobą pracować, ale również się przyjaźnić.

Osoby wchodzące w skład Redakcji to nasze Koleżanki z czterech różnych katedr i zakładów, dzięki którym powstała koncepcja czasopisma i pierwsze materiały: dr Anna Górka-Strzałkowska (Katedra Pedagogiki Społecznej), dr Magdalena Ostolska (Zakład Wychowania Literackiego i Muzycznego), dr Maria Trzcńska-Król (Zakład Metodologii i Pedagogiki Twórczości), dr Beata Szurowska (Zakład Pedagogiki). Do grona tego przez krótki czas należał również nasz nieodżałowany Kolega dr Przemysław Florczak (Katedra Podstaw Pedagogiki). Dziękuję wszystkim tym osobom za zaangażowanie w to nowe przedsięwzięcie, poświęcony czas i twórczy wysiłek. Pragnę podkreślić, że kwartalnik ma być naszym *locus communis* – miejscem dzielenia się doświadczeniami i refleksjami, miejscem spotkania. Redakcja czeka zatem na Państwa propozycje, autorskie teksty i materiały wizualne.

Wkrótce spotkamy się na czwartym piętrze. Dziś wspólnie poczytajmy „Czwarte Piętro”.

Danuta Uryga
Dyrektorka Instytutu Pedagogiki APS

Nasi Pracownicy

W pierwszym numerze naszego newslettera przedstawiamy sylwetki trzech młodych pracowników, którzy dołączyli do grona pracowników Instytutu Pedagogiki w ostatnim roku.

Fot. archiwum Piotra Chróściaka

Piotr Chróściak

Jestem absolwentem Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie na wydziale Edukacji Muzycznej, specjalność Dyrygentura Chóralna, a także Studiów Podyplomowych z zakresu kształcenia muzyczno-ruchowego, rytmiki, emisji głosu i muzykoterapii przy Akademii Pedagogiki Specjalnej. Mam także uprawnienia pedagogiczne do nauczania przedmiotów muzycznych. Jestem doktorantem w naszej Uczelni. Równolegle realizuję drugi doktorat artystyczny w zakresie dyrygentury, przy Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Odbyłem staż pedagogiczny w Musikschule des Emslandes

w Papenburgu w Niemczech, współpracuję z licznymi chórmi, zespołami wokalnymi, zespołami instrumentalnymi w kraju i za granicą. Uczę emisji głosu zarówno osoby indywidualne jak i duże grupy. W zakresie muzykoterapii pracuję również

z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną.

Swoje zainteresowania skupiam na szeroko rozumianej sztuce muzycznej, pedagogice, pedagogice specjalnej, psychologii, socjologii, informatyce oraz turystyce.

Fot. Bappie on Unsplash

Fot. archiwum Małgorzaty Korko

Małgorzata Korko

Do społeczności APS-u dołączyłam w październiku 2020 r. Jestem psychologiem eksperymentalnym, specjalizującym się w psycholingwistyce, posiadam międzykulturowe doświadczenie dydaktyczne (Chiny, UK, Polska). W dotychczasowej pracy badawczej koncentrowałam się na funkcjach wykonawczych (np. umiejętności wyhamowywania niepożądanych bodźców i reakcji) oraz ich roli w tworzeniu wypowiedzi językowych (np. nazywanie przedmiotów przedstawionych na obrazkach). Nurtują mnie pytania dotyczące źródeł zakłóceń językowych (przejęzyczeń, zwolnienia tempa mowy, niepłynności), stanów „mam to na końcu języka”, przewagi kognitywnej osób dwujęzycznych, treningu funkcji językowych i transferu efektów takiego treningu na zdolności

pozajęzykowe. Interesuje mnie również kształtowanie kompetencji językowych, a zwłaszcza twórcze posługiwanie się językiem przez dzieci w środowisku rodzinnym. Z coraz większym zaciekawieniem przyglądam się wykorzystaniu metod psychologii kognitywnej (np. metody eksperymentu) w nauczaniu i uczeniu się.

Moja naukowa przygoda z poznaniem zaczęła się w Instytucie Lingwistyki Stosowanej (Uniwersytet Warszawski), gdzie podczas inspirującego wykładu na temat organizacji i przetwarzania języka w mózgu / umyśle, po raz pierwszy usłyszałam o anomii (trudności w wydobywaniu słów). Po obronie pracy magisterskiej podjęłam pracę jako wykładowca w SuQian College w Chinach. Zew odkrywcy zaprowadził mnie z kolei do Wielkiej Brytanii, gdzie połączyłam swoje zaplecze lingwistyczne z psychologią poznawczą, kończąc studia licencjackie i magisterskie z zakresu

nauk kognitywnych (University of Westminster, London). Stypendium doktoranckie na Middlesex University, London, umożliwiło mi rozwój zainteresowań naukowych, czego kulminacją był doktorat uzyskany w 2020 r. Podczas studiów doktoranckich, oprócz badań eksperymentalnych, prowadziłam zajęcia z zakresu psychologii ogólnej, neurokognitywistyki, metod badawczych i statystycznych. W APS pracuję jako adiunkt w grupie badawczo-dydaktycznej w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości oraz prowadzę zajęcia ze statystyki i metodologii badań, a także konwersatoria w języku angielskim.

Dużą frajdę sprawia mi rodzicielstwo, dzięki któremu odkrywam na nowo świat. Lubię pływanie i taniec towarzyski. Powoli i bardzo amatorsko przysmierniam się też do ogrodnictwa ☺.

Fot. archiwum Małgorzaty Korko

Klaudia Markowska

Studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej rozpoczęłam w październiku 2015 roku. Były to studia pierwszego stopnia na kierunku pedagogika. Trzy lata później uzyskałam licencjat na specjalności Edukacja medialna. Od razu podjęłam decyzję o kontynuacji nauki na naszej Uczelni i w lipcu 2020 roku, uzyskałam tytuł magistra na kierunku pedagogika i specjalności Edukacja zdalna i grafika komputerowa. Od października 2020 roku dołączyłam do grupy badawczo-dydaktycznej w Instytucie Pedagogiki.

W trakcie studiów rozwinęło się moje zainteresowanie nowymi technologiami i ich wpływem na edukację. Szczególnie interesującym mnie zagadnieniem jest wykorzystanie gier

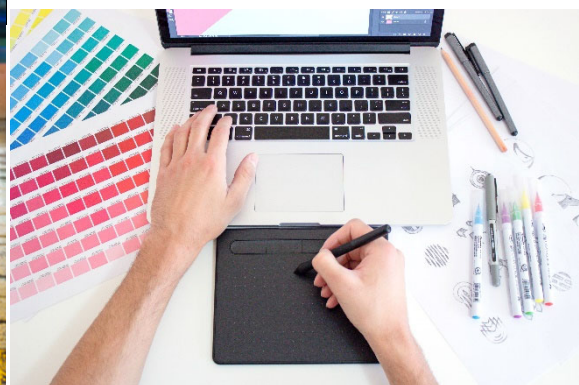
Fot. archiwum Klaudii Markowskiej

Fot. Klaudia Markowska,
Plakat wykonany przez autorkę

komputerowych w procesie nauczania oraz sposób w jaki osiągnięcia technologiczne mogą być wykorzystywane w procesie nauki.

Moim najbardziej aktualnym hobby jest tworzenie grafiki 3D oraz nauka programowania.

Theme Photos on Unsplash

Portret Człowieka

Na łamach naszego pierwszego numeru zamieszczamy fragmenty wywiadu z Prof. Franciszkiem Szłosem, które są tylko przedsmakiem pełnego wywiadu – rzeki, zamieszczonego na stronie APS.

Profesor Franciszek Szłosek w tym wyjątkowym spotkaniu uchyla rąbka tajemnicy o sobie, o człowieku, jakiego niewielu miało zaszczyt poznać, wskazuje drogi, które sam przemierzył. Z pewnością warto uczyć się na Jego przykładzie.

Zachęcamy do zapoznania się z pełną wersją wywiadu zamieszczonego już wkrótce na stronie www.aps.edu.pl

Wywiad przeprowadziła dr Beata Szurowska.

Szanowny Panie Profesorze, wydajemy właśnie pierwszy numer *Czwartego Piętra*, newslettera Instytutu Pedagogiki, którym kierował Pan przez 14 lat, od początku powstania. Jakie były te początki?

Zaczął się w 2005 roku, kiedy otrzymałem propozycję od nowego Kierownictwa APS. Nie ukrywam, że byłem zaskoczony zarówno samą propozycją objęcia funkcji Dyrektora Instytutu Pedagogiki, jak i zamiarem powołania tej jednostki, co oznaczało wydłużenie struktury organizacyjnej uczelni. W tym czasie wiele szkół wyższych dążyło do spłaszczenia struktur (np. Politechnika Radomska, gdzie byłem w tamtym czasie Prodziekanem) – likwidowano instytuty, jako ogniwo zbędne. W APS było odwrotnie. Nie byłem do tego przekonany, o czym wiele razy mówiłem. W APS Instytut był typową jednostką pośredniczącą między Wydziałem, Katedrami / Zakładami, a Dyrektorem Instytutu nie posiadał kompetencji decyzyjnych oraz narzędzi do motywowania pracowników (np. środków finansowych), więc mogłem tylko

przekonywać, apelować i przyznam, że wiele razy bardziej niż dyrektorem czułem się pośrednikiem i „listonoszem”.

Co w takim razie skłoniło Pana Profesora do przyjęcia tej propozycji?

Moje plany wpisywały się w wizję Władz Uczelni. Ówczesny Rektor, Profesor Adam Frączek zapewnił mnie, że będzie wspierał moje inicjatywy (prowadzenie Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego oraz Seminarium Doktorskiego i kontynuowanie współpracy z Ukrainą). I tak też się stało. To wszystko było oczywiście ważne, ale muszę w tym miejscu powiedzieć, że wydarzenie, które ostatecznie pomogło mi podjąć decyzję o przyjęciu propozycji objęcia funkcji Dyrektora Instytutu Pedagogiki w APS jest związane z Panią, Pani Beato.

Nieosiągalne?

Możliwe i nie był to powód merytoryczny, ale pewien przypadek o charakterze etycznym. Byliśmy wtedy na spotkaniu z recenzentem Pani pracy doktorskiej, Prof. Czesławem Czabałą. Po spotkaniu zauważyłem, że nie mam portfela, który

jak się potem okazało zostawiłem przypadkiem na uczelni. Bardzo mnie to zmartwiło, ponieważ była tam spora gotówka, a co ważniejsze wszystkie dokumenty, karty itp. Na trzeci dzień, kiedy już zdążyłem wszystko zastrzec i pogodzić się ze stratą, zadzwonił do mnie Prof. J. Łaszczczyk oznajmiając, że jeden ze studentów znalazł portfel i zgłosił to do Dziekanatu. Dodam, że były wszystkie dokumenty i gotówka. I to był ten jeden niewielki, ale jakże ważny ciężarek, który przechylił szalę w stronę APS. Pomyślałem, że chcę pracować na uczelni, na której są tacy uczciwi studenci. (...)

Jestem dumny, że w czasie mojego kierowania Instytutem do grona pracowników dołączyli tak wybitni Profesorowie, jak: Stefan M. Kwiatkowski, Bogusław Śliwerski, Mirosław J. Szymański, Mirosław S. Szymański, Barbara Smolińska-Theiss, Bogusław Milerski, Maciej Tanaś, Urszula Jeruszka i Adam Solak.

Panie Profesorze, każdy kto Pana zna, wie, że nie lubi Pan pozorowanych ruchów, „bi-cia piany” oraz wielkich słów

dobieranych do działań, banalnych, prostych i zwyczajnych. Myślę, że nie bez znaczenia pozostaje tu góralska natura i mocne osadzenie w regionie, w którym się Pan, Panie Profesorze, urodził i wychował...

Trudno to sprawdzić, ale pewnie tak jest, ponieważ urodziłem się w górach i z tymi górami czuję się niezwykle związany. (...) Czuję się związany z regionem, ludźmi, tradycją, którą wyniosłem z domu i swojej małej ojczyzny. Wychowałem się w kulturze i wielkim szacunku do pracy, która ledwie pozwalała na egzystencję

Fot. B. Szurowska,
Beskid Śląski (Ustroń-Jaszowiec)

i to bardzo ubogą, wręcz wegetację, ale była dla tych ludzi (oprócz wiary i rodziny) wartością samą w sobie, najważniejszą. Z tą wartością obcowałem od dziecka, obserwując ludzi, którzy każdego ranka maszerowali 14 kilometrów do Bielska-

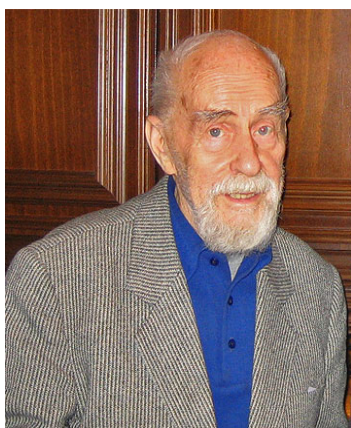
-Białej, gdzie byli zatrudnieni, a potem wracali do swoich małych gospodarstw, których prowadzenie również było związane z wieloma obowiązkami i ogromnym trudem, bo uprawianie ziemi na zboczach gór nie przynosiło pożądanых efektów. I właśnie ten wysiłek, ta determinacja ludzi z najbliższego otoczenia – ludzie często zmęczonych, ale mimo to pokornych i pogodnych – to mnie zahartowało.

A czy mógłby Pan, Panie Profesorze, nam opowiedzieć o Mistrzach, którzy ukształtowali Pana jako naukowca?

Miałem szczęście spotkać takie osoby, które bardzo mocno zapisały się w mojej osobowości. Niewątpliwie moim wielkim Mistrzem był Prof. Zygmunt Wiatrowski, który oczarował mnie od początku ogromną wiedzą i umiejętnością jej przekazywania oraz organizacją pracy własnej i osób, z którymi współpracował. Myślę, że ważny był sam sposób myślenia Profesora, który z wykształcenia jest matematykiem, więc ma umysł dość ścisły jak na humanistę. Nie mniej – wpływ na ukształtowanie mojej osoby w naukowej materii, chociaż w jej innym wymiarze, miał Prof. Tadeusz Nowacki. Profesor Z. Wiatrowski na pewno mnie zainspirował,

motywował, pokazał warsztat naukowca – badacza, którym posługuję się do dziś. Natomiast obcowanie z Prof. T. Nowackim (szczególnie przez ostatnie 10 lat jego życia) skłoniło mnie do refleksji, zadumy. Mam poczucie, że to mnie niezwykle wzbogaciło w tym właśnie społecznym i psychologicznym sposobie patrzenia na zawód nauczyciela.

Kolejna bardzo ważna osoba na mojej naukowej i zawodowej drodze to Prof. Nella G. Nyczkało. Poznanie Pani Profesor jest związane z moją habilitacją, którą po różnych zawiraniach postanowiłem ulokować w Instytucie Pedagogiki i Psychologii Oświaty Zawodowej w Kijowie, którym kierował wtedy Prof. Iwan A. Ziazun. Na spotkaniu w tym Instytucie spotkałem Panią Prof. Nellę G. Nyczkało, która została wyznaczona na mojego konsultanta naukowego (który na Ukrainie pełni funkcje promotora pracy habilitacyjnej). Pani Profesor miała już wtedy wyjątkową pozycję i była niekwestionowanym autorytetem. Przygotowanie habilitacji pod kierunkiem Pani Profesor było dla mnie doświadczeniem wyjątkowym, ale też niełatwym, ponieważ praktycznie rzecz biorąc, byłem w ciągłym konflikcie

Fot. archiwum Prof. F. Szloska

Fot. archiwum Prof. F. Szloska

Fot. Tomasz Piotrowski

Mistrzowie Prof. Szloska: Prof. T. Nowacki, Prof. Z. Wiatrowski, Prof. N.G. Nyczkało

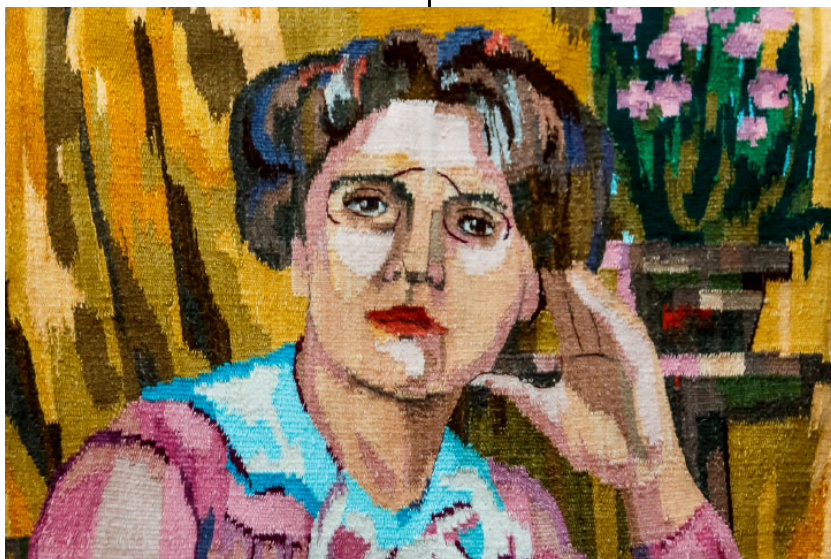
merytorycznym z Panią Profesor, przy czym odbywało się to w atmosferze pełnej serdeczności i życzliwości.

Wspomniał Pan, Panie Profesorze o zawirowaniach związanych z habilitacją...

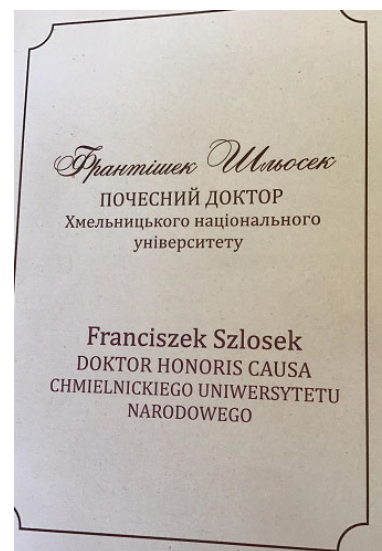
Tak. To był czas przemian ustrojowych w Europie. W październiku 1989 roku miałem już gotową książkę *Doskonalenie zawodowe nauczycieli w wybranych krajach świata* (wydana w języku polskim i niemieckim). Monografia została bardzo dobrze przyjęta w WSP w Poczdamie i rozpoczęto procedurę habilitacyjną. Kolejne informacje miałem otrzymać w styczniu 1990 roku, ale nikt się ze mną nie skontaktował. W marcu pojechałem, żeby się czegoś dowiedzieć, ale nie było już NRD i „starej” kadry akademickiej w WSP w Poczdamie, więc nie miałem z kim rozmawiać. Wkrótce dokonały się zmiany w kolejnych państwach, takich jak Jugosławia, Czechosłowacja itp. I okazało się, że książka, którą napisałem w wielu fragmentach stała się już nieaktualna. Napisałem więc inną pracę o kształceniu zawodowym.

Z tą książką pojechałem do Helsinek z zamiarem podjęcia działań związanych z habilitacją właśnie w Finlandii. Jednak zmieniłem zdanie i nigdy nie żałowałem tej decyzji, ponieważ moje spotkania w wybitnymi przedstawicielami ukraińskich pedagogów zaowocowały również w innym naukowym wymiarze – międzynarodowej współpracy polsko-ukraińskiej. To właśnie Prof. I. Ziazun oraz Pani Prof. Nella G. Nyczkało zainspirowali mnie, proponując konkretne działania, których się podjąłem, np. tłumaczenia książek ukraińskich czy organizowania Forum Polsko-Ukraińskiego. Gdyby nie to spotkanie moje życie naukowe i zawodowe na pewno byłoby dzisiaj inne. (...).

Panie Profesorze, o tym jak bardzo ceni Pan zarówno swoich Mistrzów, jak i inne ważne dla Pana osoby spotkane w życiu, świadczą chociażby liczne jubileusze, które Pan organizuje, np. jubileusz 95-lecia urodzin Prof. Tadeusza Nowackiego, jubileusz 90-lecia urodzin Prof. Zygmunta Wiatrowskiego i Prof. Stanisława

Fragment gobelinu Ольги Стрілець, подарowanego przez Narodową Akademię Nauk Pedagogicznych Ukrainy podczas VIII Naukowego Forum Ukraińsko-Polskiego (Kijów – Perejasław Chmielnicki, 2019).

Fot. archiwum prof. F. Szloska, publikacja wydana z okazji przyznania tytułu honorowego *doctora honoris causa*

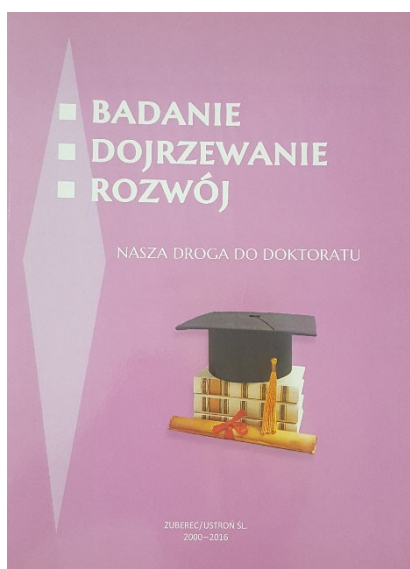
Kaczora, jubileusz 80-lecia urodzin Prof. Nelly G. Nyczkało czy jubileusz z okazji 70 urodzin Prof. Jerzego Kunikowskiego. Tym bardziej niełatwo zrozumieć, czemu nie godzi się Pan na to, aby zorganizować podobne spotkania w odniesieniu do Pana osoby, o czym niejednym razem mogłam się przekonać.

Rzeczywiście nie godzę się, ale jest to przyjmowane z różnym skutkiem, więc kilka takich imprez mnie nie ominęło. Z perspektywy czasu, muszę przyznać, że są takie, które wspominam ze wzruszeniem, np. nadanie akademickiego tytułu honorowego *doctora honoris causa*, które odbyło się w Chmielnickim Uniwersytecie Narodowym na Ukrainie, w otoczeniu ważnych osobistości z Polski i Ukrainy oraz moich bliskich – rodziny i przyjaciół. Tytuł został przyznany na wniosek Prezydium Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy. Promotorami mojej osoby do tytułu byli Prof. Z. Wiatrowski oraz Prof. N.G. Nyczkało, a recenzentem między

Fot. archiwum Prof. N.G. Nyczkało, VIII Forum Polsko-Ukraińskie

innymi Prof. W.G. Kremień (ówczesny Prezydent Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy). To było niezwykle dla mnie ważne. To co usłyszałem na zawsze we mnie pozostanie. Ale pamiętam także nasze ostatnie spotkanie w Zuberu, kiedy otrzymałem od swoich wypromowanych doktorantów (w tym również od Pani) pamiątkową książkę *Badanie–Dojrzewanie–Rozwój. Nasza droga do doktoratu*. To była bardzo wzruszająca chwila i nie potrafiłem wtedy ukryć swoich emocji. (...).

Fot. Książka pamiątkowa przygotowana dla Profesora Franciszka Szłoska przez wypromowanych Doktorantów

Panie Profesorze, związał Pan całe swoje życie z zawodem nauczyciela. Nie tylko Pan ten zawód z powodzeniem wykonuje, ale również bada, docieka, szuka odpowiedzi na ważne pytania związane z tą niełatwą przecież i bardzo skomplikowaną profesją. Od lat trwają dyskusje na temat istoty bycia dobrym nauczycielem? Od lat trwają także próby określenia i doprecyzowania, jaki jest „dobry nauczyciel”. M. Grzegorzewska pisząc: „Im nauczyciel jest lepszym człowiekiem, lepiej do pracy przygotowanym, im ma większą dla drugich życzliwość, głębszą o nich troskę i poczucie odpowiedzialności za swoją pracę, tym większy zostawi ślad w duszach dzieci”¹, zwracała uwagę na ważne przygotowanie do zawodu, inni mówili o powołaniu, miłości, wiedzy. Chętnie poznamy Panie Profesorze, Pana przemyślenia na ten temat.

Moje stanowisko jest dość jednoznaczne. Zarówno sam zawód nauczyciela, jak również przygotowanie, kształcenie, kompetencje były przez lata poddawane

różnym badaniom. Ostatecznie na temat tego, co warunkuje istotę bycia dobrym nauczycielem, wiemy dziś tyle samo albo jeszcze mniej. A to dlatego, że zawód nauczyciela to jest relacja człowiek – człowiek, a każda ludzka relacja jest inna, specyficzna, wyjątkowa. Dlatego nie poddaje się standaryzacji, nie można jej wpisać w konkretny schemat. Prof. T. Nowacki powiedział kiedyś: „Kto to jest dobry nauczyciel? Nie wiemy. Ten sam nauczyciel może mieć bardzo dobre wyniki z jedną grupą i zupełnie inne, bardzo słabe wyniki z inną grupą”. Pokazywał nam przykłady różnych nauczycieli, którzy osiągnęli bardzo dobre wyniki, mimo zupełnie innych osobowości, stosowanych metod czy sposobów prowadzenia zajęć. Prof. T. Nowacki podkreślał, że z pewnością tylko dobry nauczyciel, może uzyskać dobre wyniki, natomiast nie wiadomo, kto to jest dobry nauczyciel. Jest to zagadnienie bardzo złożone i materia o charakterze społecznym, której nie da się w żaden sposób kategoryzować, stopniować czy oceniać wymiernymi wskaźnikami.

¹ M. Grzegorzewska, *Znaczenie wychowawcze osobowości nauczyciela*, Chowania, Warszawa 1938, s. 95.

Wiem, że dla Pana, Panie Profesorze, ważne było budowanie więzi w relacjach z podopiecznymi.

Nigdy nie ograniczałem swojej pracy pedagogicznej do przekazywania wiedzy. Jak byłem najpierw zastępcą, a potem dyrektorem Zespołu Szkół Zawodowych w Ursusie, (...) organizowałem obozy zimowe i letnie dla uczniów. Przeważnie były to obozy wędrownie, gdzie byliśmy razem 24 godziny na dobę. To była okazja do poznawania wychowanków i realizowania celów i zadań przede wszystkim wychowawczych na bardzo naturalnej płaszczyźnie, której przecież nigdy w takim wymiarze nie daje szkoła.

I właśnie w tej szkole w trudnym dla Polski i samego Ursusa roku 1976 rok, zorganizował Pan, Panie Profesorze z uczniami wyjątkową wyprawę „Traktorem w 30 dni dookoła Polski”.

To było wyjątkowe przedsięwzięcie, które na zawsze pozostało w pamięci zarówno mojej jak i innych uczestników. Wyremontowaliśmy starą przyczepę

autobusową, która miała 29 miejsc. Z Zrzeszenia Przemysłu Ciągnikowego w Ursusie dostaliśmy nowy typ traktora, którym mieliśmy podróżować i testować jego osiągi. Odnowiona, odmalowana i ozdobiona przyczepa wyglądała wyjątkowo – kolorowa, wesola, nawet z firankami w oknach. Zostaliśmy zaproszeni do telewizji. Pamiętam, jak pojechaliśmy do siedziby telewizji naszym traktorem z przyczepą, odświętnie ubrani w mundury harcerskie. (...) Mieliśmy kamerę i tablet, na którym zbieraliśmy wpisy i przesyłaliśmy do telewizji. Zaplanowana została audycja telewizyjna, na której emisję wszyscy z niecierpliwością czekaliśmy i którą mieliśmy obejrzeć już w podróży. W ośrodku wczasowym w okolicy Ustrzyk Dolnych, ogromnym, typowo socjalistycznym, w którym było wtedy prawie 1000 osób, zaproszono nas do świetlicy. Ludzie wypełnili całą salę. Nas posadzono i traktowano jak wyjątkowych gości. Oglądaliśmy; skończyła się jedna relacja, potem druga, potem kolejna,

a potem skończył się program i nie pojawiła się żadna informacja o naszej wyprawie. Natychmiast zadzwoniłem do telewizji i usłyszałem, że w związku z zamieszkami w Ursusie i Radomiu cenzura nie pozwoliła puścić audycji o nas. Przekazanie tej wiadomości było najtrudniejszym zadaniem wychowawczym, z którym musiałem się zmierzyć.

Wiemy już jak ważna jest dla Pana praca i rodzina, ale czasem trzeba też odpoczywać, chociażby dlatego, żeby potem chętniej do pracy wrócić. Jak najchętniej Pan wypoczywa?

Każdy kto mnie zna wie, że uwielbiam zbierać grzyby. (...) Ja w tym jesiennym lesie mam okazję porozmawiać sam ze sobą – szczerze, zaglądając odważnie w głąb siebie. Wtedy czuję, że jestem sam ze sobą, bardzo blisko, bardzo głęboko. To czas budowania ważnych koncepcji, czas refleksji, zadumy. **Wiem, że niechętnie Pan o tym mówi, Panie Profesorze, więc niewiele osób wie, że również Pan pisze... (...)**

Jest taki tekst, którym mogę się podzielić...

Moje pragnienie...

Pragnieniem moim jest najszczerzszym nadanie słowom gry niebieskiej, pisanie prostych, jasnych wierszy jak „Złoty kubek” Jasnorzewskiej.

Prostych: by w masach zamieszkały i założywszy dom rodzinny jak człowiek żyły i płakały, jak miłość były w sercach innych.

Jasnych: by były zrozumiałe, istnieniem swoim ślad znaczyły. Zrodziwszy może czasem ranę, by o człowieku pomarzyły.

Franciszek Szlosek

Panie Profesorze, całe swoje życie naukowe i zawodowe związał Pan z Pedagogiką, przez

Fot. archiwum Prof. F. Szloska, *Ogólnopolskie Seminarium Badawcze*, Zuberec 2006

wiele lat pracując z wychowankami, prowadząc badania, pisząc książki naukowe – zawsze z refleksją i zadumą nad zawodem nauczyciela. Jak dziś Pan ocenia kondycję i rozwój tej dyscypliny?

Uważam, że Pedagogika jest obecnie w bardzo trudnym momencie rozwoju. Należy przypomnieć, że wyodrębniła się z Nauk Społecznych w podobnym okresie jak inne dyscypliny, np. Ekonomia polityczna czy Socjologia (które od początku i nadal rozwijają się prężnie i znacznie wyprzedzają Pedagogikę).

Dlaczego, według Pana, Panie Profesorze, tak się stało? Gdzie pedagodzy popełnili błąd?

Największym błędem jest to, że pedagogika oderwała się od przedmiotu badań, jakim są procesy edukacyjne (stare jak ludzkość, w tradycji i kulturze pedagogicznej przekazywane z pokolenia na pokolenie, z analizą i refleksją filozoficzną i metodyczną (...)). Świat praktyków i teoretyków nie spotyka się na żadnej płaszczyźnie – są to dwa oddzielne byty. Dlatego prowadzone badania nie wnoszą

Fot. archiwum prof. F. Szloska, 15 tomów z cyklu *Badanie-Dojrzwianie-Rozwoj*. Na drodze do doktoratu wydanych w latach 2002–2016

Fot. archiwum Prof. F. Szloska, *Ogólnopolskie Seminarium Badawcze*, Zuberec 2008

istotnych przesłanek do praktyki edukacyjnej i tym samym nie mają wpływu na ulepszanie systemów edukacyjnych. Brakuje szeroko rozumianego porozumienia (również w sferze przekazu), wzajemnego szacunku i chęci podjęcia wspólnych działań. (...)

A co chciałby Pan, Panie Profesorze, powiedzieć nauczycielom akademickim i studentom, co jest szczególnie ważne dla Pana jako nauczyciela, wychowawcy?

Chyba tylko tyle, że zawód nauczyciela jest niezwykle piękny, ale niezwykle trudny jednocześnie. Nie był i pewnie nie będzie doceniany, ale to co nauczyciel może dać drugiemu człowiekowi – inspiracja, wskazówki, ukierunkowanie, dzięki którym podąża drogą, która przynosi sukcesy i satysfakcję, jest nieocenione. To zawód niewątpliwie związany z powołaniem. Nauczyciel musi posiadać pewne cechy osobowości, które pozwolą mu na akceptację wychowanka, indywidualne podejście i wspieranie jego rozwoju, tak aby przy swoim potencjale mógł on optymalnie rozwinąć swoje możliwości, odnaleźć miejsce na ziemi, w sferze

zawodowej, społecznej, rodzinnej. Dlatego tak ważny jest społeczny wymiar tego zawodu. Widać to wyraźnie dzisiaj, gdy żyjemy w obliczu pandemii. Nie da się prowadzić edukacji bez osobistego kontaktu, ponieważ zadaniem nauczyciela jest kształcenie osobowości, a tego przez komputer zrobić nie można.

Z Prof. Franciszkiem Szloskiem rozmawiała dr Beata Szurowska

*Ciąg dalszy i szczegóły ważnych wątków poruszanych w rozmowie (między innymi dotyczących dorobku naukowego, działań związanych z prowadzeniem Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego, drogi zawodowej i naukowej oraz przedstawienie sylwetki naukowej Profesora Franciszka Szloska z prezentacją najważniejszych publikacji, np. 15 tomów z cyklu *Badanie-Dojrzwianie-Rozwoj* (na drodze do doktoratu) wydanych w latach 2002–2016, monografii autorskich i monografii naukowych tłumaczonych z języka ukraińskiego na język polski, a także zainteresowań i życia osobistego) znajdziecie Państwo na stronie APS. Zachęcamy do lektury.*

ZAPRASZAMY

To co było...

Nowy rok akademicki 2020/2021 rozpoczął się inaczej niż zwykle. Wirtualna rzeczywistość stała się faktem, a Instytut Pedagogiki rozpoczął pracę 28 września 2020 roku zebraniem online.

W Instytucie Pedagogiki wydarzenia, odbywające się cyklicznie to m.in. **Ogród nauki**, czyli o działaniach naukowych przy kawie. Choć w ostatnim czasie te spotkania zostały przeniesione do rzeczywistości wirtualnej, to niezmiennie są nadal bardzo inspirujące, a zarazem sprzyjające twórczej wymianie myśli. W bieżącym roku akademickim została poruszona tematyka pt. *Postępowanie habilitacyjne i profesorskie bez tajemnic*, które zostało zrealizowane za pośrednictwem aplikacji MS Teams. Gościem i jednocześnie prelegentem był prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, wybitny naukowiec i pedagog, wieloletni członek Sekcji Nauk Humanistycznych i Społecznych Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, doświadczony w zakresie postępowań awansowych. W grudniu otworzyliśmy zimowy **Ogród dydaktyki** pt. *Zdalna sesja – jak ją zorganizować, przeżyć i mieć poczucie dobrze wykonanego zadania?* Na spotkaniu, którego koordynatorem była dr Marzena Grzelak-Klus, wspólnie porozmawialiśmy o naszych potrzebach, wyzwaniach i doświadczeniach dotyczących zdalnej sesji egzaminacyjnej z perspektywy dobrych praktyk. W ramach kolejnej edycji **Ogrodu nauki** odbył się wykład otwarty dr Cecylia Zsogon z Universidad de Buenos Aires

(profesor wizytująca APS) pt. *Mapping the backlash against human rights and its implications for childhood*. Więcej informacji można znaleźć na stronie uczelni¹.

2 czerwca w ramach **Ogrodu dydaktyki** odbyło się spotkanie pt. *Obserwacja koleżeńska w praktyce nauczyciela akademickiego, czyli przyjazne oblicze hospicji*. O swoich doświadczeniach opowiedziały dr Marta Wiatr z Katedry Pedagogiki Społecznej (IP) oraz dr Ewa Lewandowska z Katedry Wczesnej Edukacji (IWRCiE). Obie nasze Koleżanki uczestniczki programu *Mistrzowie dydaktyki*, na co dzień wykorzystują nabytą w programie wiedzę i umiejętności. Podczas spotkania podzieliły się swoimi doświadczeniami i refleksjami nad narzędziem rozwoju zawodowego nauczyciela akademickiego, jakim jest obserwacja koleżeńska.

3 lutego 2021 roku w ramach **Ogrodu nauki** miało miejsce spotkanie dotyczące publikowania w międzynarodowych czasopiśmiech oraz związanych z tym doświadczeń, obserwacji i refleksji. Głosy otwierające spotkanie należały do pracowników trzech instytutów związanych z dyscypliną pedagogiki: dr Aleksandry Gajdy (IP), dr Krystyny Heland-Kurzak (IP), dr Jana Amosa Jelinka (IWRCiE) i dr Małgorzaty Paplińskiej (IPS).

Studenci Instytutu Psychologii pod opieką dr Lidii Zabłockiej-Żytka zapraszają na cykliczne **wtorkowe warsztaty relaksacyjne** na platformie MS Teams. Do spotkań mogą dołączyć wszyscy pracownicy i studenci Akademii. To czas na rozmowę i zastanowienie się nad tym, w jaki sposób radzić sobie ze stresem, napięciem w tym trudnym czasie.

W dniach 8–12 lutego odbyły się interesujące szkolenia organizowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki dotyczące grantów **Horyzont Europa**².

8 marca b.r. rozpoczął się cykl spotkań salonu językowego **Language Lounge**. Pierwsze na temat *Social Innovation* zaczęło się od warsztatów kreatywnego myślenia. Spotkania są otwarte dla wszystkich chętnych i polegają na swobodnej konwersacji z zaproszonymi native speakerami i ze sobą nawzajem. Ciekawym wydarzeniem są również spotkania z książką organizowane przez Instytut Filozofii i Socjologii. Tematem ostatniego spotkania była publikacja *Świat po omacku* Kamila Pietrowiaka, który został nagrodzony w IV edycji konkursu im. Prof. Elżbiety Tarkowskiej³.

Do cyklicznych spotkań należą również **wyklady otwarte w Szkole Doktorskiej**, których 26 kwietnia gościem był dr hab. Tomasz Besta, prof. UG, który podczas wykładu pt. *Aktywizm*,

DZIEJE SIE

¹ <http://www.aps.edu.pl/aktualno%C5%9Bci/wyk%C5%82ad-otwarty-dr-cecilia-zsoegoen/>

² https://www.innowacje.zut.edu.pl/horyzont-europa-z-rpk?utm_source=Ministerstwo+Edukacji+i+Nauki&utm_medium=biuletyn%40nauka.gov.pl&utm_campaign=Biuletyn+MEiN%2C+5+lutego+2021+r

³ https://apsedupl-my.sharepoint.com/:v/g/personal/awnorowska_aps_edu_pl/E5ct8PE_Im9Bokf38Bbl-mcIBFGjlx090jJLC7Tp0IHMWCA?e=j2kSN7

środowisko, nauka, opowiedział o wybranych badaniach nad zaangażowaniem się w działania zbiorowe, mające na celu zmianę społeczną, jak i te, dążące do status quo. Zaprezentował najważniejsze czynniki związane z chęcią działania dla wspólnego dobra oraz przeszkody, utrudniające to zaangażowanie.

Oprócz cyklicznych szkoleń i spotkań w Instytucie Pedagogiki nie brakuje bieżących wydarzeń, konferencji. 1 października 2020 roku w aplikacji MS Teams odbyło się pierwsze szkolenie *Tworzenie prezentacji naukowych i wizerunku naukowca*, które poprowadził dr hab., Piotr Siuda, prof. UKW. Dotyczyło prawidłowego przygotowania dobrych prezentacji naukowych, poznania tricków pozwalających przykuć i utrzymać uwagę słuchaczy oraz poznania możliwości oferowanych przez serwisy służące prezentacji dorobku naukowego (Publons, ImpactStory, figshare, Kudos, Google scholar).

Mistrzowie Dydaktyki, projekt realizowany z udziałem pracowników naszej Akademii, wdrażający model tutoringu do praktyki uczelnianej, w ramach

Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Ze względu na czas pandemiczny wstrzymano wszystkie wyjazdy, a szkolenia odbywają się wyłącznie w trybie zdalnym. Jako aktywny uczestnik tego projektu zachęcam do udziału w tym przedsięwzięciu⁴.

Na początku stycznia b.r. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Education and the challenges of the multicultural world – an interdisciplinary perspective*, finansowana przez MNiSW w ramach programu *Doskonała Nauka*⁵.

Akademia Pedagogiki Specjalnej była jednym z organizatorów *XXVII Krajowej Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej*. Wydarzenie odbyło się 18–20 listopada 2020 roku online w aplikacji ZOOM⁶.

⁴ Więcej informacji pod adresem: <https://www.bip.nauka.gov.pl/mistrzowie-dydaktyki/zaproszenie-do-skladania-ofert-na-wdrozenie-modelu-tutoringu-do-praktyki-uczelnianej-w-ramach-projektu-mistrzowie-dydaktyki.html>.

⁵ <https://konferencje.aps.edu.pl/edukacja/wobec/wyzwan/> oraz <http://www.aps.edu.pl/unesco-chair/conferences-seminars-publications/>

⁶ www.ptde.org

⁷ Więcej informacji w linku <https://projekty.ncn.gov.pl>

W ramach tematyki ochrony danych pod koniec listopada b.r. odbyło się szkolenie w zespołach instytutowych z zakresu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

W październiku b.r. odbyło się szkolenie przygotowujące do tworzenia wniosku grantowego w konkursie NCN Miniatura⁷.

W ramach **Forum Idei** odbyło się spotkanie z Instytutem Edukacji Artystycznej, w którym mieliśmy możliwość poznania niecodziennego wizualnego działania performatywnego pod nazwą *Wzornik*, o którym opowiedzieli nam dyrektor IEA, dr hab. Stefan Paruch, prof. APS oraz dr Monika Masłoń. *Wzornik* to narzędzie do nauki posługiwania się obrazem i jest przeznaczony dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w szkole i w ramach edukacji nieformalnej.

dr Anna Górka-Strzałkowska

Przed nami...

Przed nami kolejny rok wyzwań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych...

Państwowa Uczelnia im. Jana Grodka wraz z współorganizatorem, naszą Akademią zapraszają na IX Międzynarodową Konferencję Naukową *Na pograniczach kultur i narodów. Swoi – Obcy – Inni*, która odbędzie się w Sanoku w dn. 9–11 września 2021 roku. Szczególnie serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w sekcji o tematyce edukacyjnej, kierowanej przez dr hab. Michała

Kwiatkowskiego, prof. APS: *Edukacja, praca, prawa obywatelskie. Konteksty migracji w Europie Środkowo-Wschodniej*.

20 września 2021 roku **Ogród nauki** zaprasza na spotkanie z redakcją *Przeglądu Badań Edukacyjnych* poświęcone procesom zmian zachodzących w modelu publikacyjnym w obszarze nauk społecznych, a w szczególności – w pedagogice.

W dn. 27 września, 11.00–12.30 odbędzie się zebranie pracowników Instytutu Pedagogiki.

Kolejna już, *XXVIII Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej*, zaplanowana jest w terminie 18–20 listopada b.r. roku na platformie ZOOM. Nasza Akademia jest jednym z organizatorów tego wydarzenia.

Nasze publikacje!

Niby surowa, bezduszna tabela, ale jak się wczytać, jest ona powodem do dumy i świadectwem owocnej pracy i głębokiej, humanistycznej myśli nas samych – Pracowników Instytutu.

Chcemy wszyscy, pod koniec 2021 roku, jeszcze obszerniejszej i piękniejszej tabeli.

Gratulujemy Autorom.

DZIEJE SIE

Opis bibliograficzny	Punkty
Artykuły z czasopism	
Karwowski Maciej, Zielińska Aleksandra, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Strutyńska Elżbieta, Omelańczuk Iwona, Lebuda Izabela: Creative lockdown? A daily diary study of creative activity during pandemics, <i>Frontiers in Psychology</i> , vol. 12, nr February, 2021, s. 1-8, DOI:10.3389/fpsyg.2021.600076	70
Korko Małgorzata, Coulson Mark, Jones Alexander, de Mornay Davies Paul: Types of interference and their resolution in monolingual word production, <i>Acta Psychologica</i> , vol. 214, nr March, 2021, s. 1-15, DOI:10.1016/j.actpsy.2021.103251	70
Lebuda Izabela, Piotr Sorokowski, Groyecka-Bernard Agata, Marczak Michalina, Gajda Aleksandra Barbara, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Karwowski Maciej: Creativity, Mating, and Reproductive Successes Outside the WEIRD World, <i>Creativity Research Journal</i> , nr January, 2021, DOI:10.1080/10400419.2020.1870816	70
Odrowąż-Coates Anna, Kostrzewska Dagmara: A retrospective on teenage pregnancy in Poland: Focussing on empowerment and support variables to challenge stereotyping in the context of social work, <i>Child and Adolescent Social Work Journal</i> , Kluwer Academic/Plenum Publishers, vol. 38, nr 2, 2021, s. 165-174, DOI:10.1007/s10560-020-00735-8	70
Gralewski Jacek, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria: Do parenting styles matter? Perceived dimensions of parenting styles, creative abilities and creative self-beliefs in adolescents, <i>Thinking Skills and Creativity</i> , vol. 38, nr December, 2020, s. 1-12, DOI:10.1016/j.tsc.2020.100709	140
Groyecka Agata, Gajda Aleksandra Barbara, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Sorokowski Piotr, Karwowski Maciej: On the benefits of thinking creatively: Why does creativity training strengthen intercultural sensitivity among children, <i>Thinking Skills and Creativity</i> , vol. 37, 2020, s. 1-8, DOI:10.1016/j.tsc.2020.100693	140
Karwowski Maciej, Gralewski Jacek, Patston Timothy, Cropley David H., Kaufman James C.: The creative student in the eyes of a teacher: a cross-cultural study, <i>Thinking Skills and Creativity</i> , vol. 35, nr March, 2020, s. 1-12, DOI:10.1016/j.tsc.2020.100636	140
Karwowski Maciej, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Lebuda Izabela, Czerwonka Marta: Do parents and children perceive creativity similarly? A dyadic study of creative mindsets, <i>Psychology of Aesthetics Creativity and the Arts</i> , nr September 24, 2020, s. 1-9, DOI:10.1037/aca0000358	100
Karwowski Maciej, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Brzeski Arkadiusz, Czerwonka Marta, Gajda Aleksandra Barbara, Lebuda Izabela, Beghetto Ronald A.: Delving into creativity and learning, <i>Creativity Research Journal</i> , vol. 32, nr 1, 2020, s. 4-16, DOI:10.1080/10400419.2020.1712165	70
Lebuda Izabela, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Karwowski Maciej: Parents' Creative Self-Concept and Creative Activity as Predictors of Family Lifestyle, <i>International Journal of Environmental Research and Public Health</i> , vol. 17, nr 24 December, 2020, s. 1-18, DOI:10.3390/ijerph17249558	70

DZIEJE SIĘ

Opis bibliograficzny	Punkty
Odrował-Coates Anna: Chaos theory and the neoliberal English-based dimension of the Polish higher education reforms 2018/2019, Education as Change, vol. 24, 2020, s. 1-19, DOI:10.25159/1947-9417/5913	70
Perényi Áron, Selvarajah Christopher, Janusz Tanas, Tučková Zuzanna, Odrował-Coates Anna, Tóth-Bozó Brigitta, Minarova Martina: Exploring ethical business in Central Europe: Leaders' values and perspectives on good practices, Sustainability, vol. 12, nr 2, 2020, s. 1-30, DOI:10.3390/su12020670	70
Książki autorskie	
Górka-Strzałkowska Anna: Szkoła dobra na wszystko, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-03-4, [978-83-66879-04-1], 213 s.	100
Heland-Kurzak Krystyna: Dziecięca kreacja obrazu Boga i religijności - perspektywa pedagogiczna, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-87-1, 200 s.	100
Ostolska Magdalena: Szkoły waldorfskie w Polsce: konteksty, źródła, współczesność, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-42-0, 374 s.	100
Szostakowska Katarzyna: Rodzinna opieka nad seniorem - trudna lekcja życia, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-00-3, 234 s.	100
Wolan-Nowakowska Mariola: Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością intelektualną: od zależności ku samodzielności życiowej, 2021, Difin, ISBN 978-83-66491-28-1, 164 s.	100
Gardian-Miałkowska Renata, Weremczuk Ewa, Przybysz-Zaremba Małgorzata: Specjalne potrzeby edukacyjne w praktyce pedagogicznej. Wybrane obszary i rozwiązania, 2020, Wydawnictwo Adam Marszałek, ISBN 978-83-8180-302-1, 227 s.	100
Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Karwowski Maciej: Test of creative imagery abilities, 2020, Wydawnictwo Liberi Libri, ISBN 978-83-63487-48-5, 98 s. DOI:10.47943/lib.9788363487485otwiera się w nowej karcie	100
Jeruszka Urszula, Wolan-Nowakowska Mariola: Zarządzanie różnorodnością w organizacji. Aspekty psychopedagogiczne, 2020, Difin, ISBN 978-83-8085-281-5, 234 s.	100
Murzyn Andrzej, Śliwerski Bogusław: Irlandia: Zielona Wyspa międzykulturowej oraz egalitarnej edukacji i opieki, Pałace Problemy Edukacji i Pedagogiki, vol. 7, 2020, Oficyna Wydawnicza Impuls, ISBN 978-83-7850-173-2, [978-83-8095-886-9], 224 s.	100
Sikora Jan: Kształtowanie środowiska pracy w procesie przygotowania trenerów pracy do zatrudnienia wspomaganego, 2020, Difin, ISBN 978-83-8085-277-8, 256 s.	100
Siwicki Marek, Leśny Agnieszka: Uwodzenie lirogona. Wychowanie morskie jako strategia pedagogiczna, 2020, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-67-3, 278 s.	100
Śliwerski Bogusław: Pedagogika holistyczna: studium z perspektywy metanauk społecznych, 2020, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, ISBN 978-83-66010-68-0, 307 s.	100
Tłuściak-Deliowska Aleksandra, Czyżewska Monika: Tu chodzi o wspieranie mojego ucznia... czyli studium teoretyczno-empiryczne o ocenianiu kształtującym i klimacie szkoły, 2020, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-40-6, 355 s.	100

Dane zaczerpnięte z Bazy Wiedzy APS, dzięki uprzejmości Pani dyrektor biblioteki Joanny Potęgi. Dziękujemy.

Piszemy

*Mamy zaszczyt przedstawić pismo wydawane w ramach działalności
Instytutu Pedagogiki od 2014 roku –
International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies*

International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies (IJPINT), to półrocznik, który ukazuje się ostatniego dnia czerwca i ostatniego dnia grudnia, tylko w wersji elektronicznej. Czasopismo jest anglojęzyczne (20 pkt. na liście MEiN). Podejmuje problemy nauk pedagogicznych, ze szczególnym uwzględnieniem innowacji edukacyjnych oraz najnowszych technologii informacyjno-komunikacyjnych. IJPINT jest pomyślany jako międzynarodowa platforma wymiany naukowych poglądów i zaprasza do współpracy naukowców z całego świata. Pismo, aspirując do bazy Scopus, dba też o zasady związane z parametryzacją czasopism, które mówią

między innymi o procentowej równowadze między autorami z Polski i z za granicy. Stąd na średnio 30 publikacji rocznie (od 12 do 15 w jednym numerze), nie więcej niż połowę mogą stanowić prace z Polski. Mile widziane są publikacje współautorskie, powstające w kooperacji z naukowcami spoza kraju. Szeroki profil pisma wydaje się również sprzyjać naszym pracownikom, zajmującym się bardzo wielowątkowo i różnorodnie zagadnieniami pedagogiki.

Pismo jest współredagowane z zespołem z Ukrainy, którego siedzibą jest Uniwersytet w Kamieńcu Pomorskim. Publikacja w IJPINT jest bezpłatna. Czas oczekiwania na odpowiedź z Redakcji, to 1–2 tygodnie. Wewnętrzne recenzje, sygnowane w większości przez naukowców spoza naszej granicy zajmuje ok. 4–6 tygodni. Kolejne 2 miesiące przeznaczane są na zewnętrzne oceny. Ogólnie czas od przesłania do publikacji waha się od 4–6 miesięcy.

Redaktorem naczelnym jest: dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS, a pismo współtworzą ze strony polskiej, znani nam wszystkim: Anna Odrowąż-Coates, Dorota Jankowska, Mariusz Fila, Justyna Bluszcz, Sylwia Galancki, Michał Kwiatkowski, Joanna Potęga. W zespole wydawców z Ukrainy znaleźli się:

Oleksiy Havrylov, jako redaktor naczelny oraz: Vadim Levitskiy, Olena Verdghovska, Olena Milevska, Oksana Dmitrieva, Oksana Konstantuniv, Lyudmila Lisova.

Współpracujące bazy indeksacyjne, to: ERIH Plus, ICI Journals Master List / ICI World of Journals, EBSCO, PBN/POL.

Choć pismo dopiero pracuje na swoje miejsce wśród innych znaczących wydawnictw światowych, z pewnością ma szansę zaistnieć na tej trudnej, międzynarodowej arenie. Trzymajmy kciuki i próbujmy swoich sił.

Adres redakcji:

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej,
ul. Szczęśliwicka 40,
02-353 Warszawa,
tel: 48 22 589 36 26
email: ijpint@aps.edu.pl,
www: <http://ijpint.com>

Wydawca:

Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
www: <http://www.aps.edu.pl/uczelnia/wydawnictwo.aspx>

Edukacja zdalna na APS

Pandemia, która postrzegana jako sytuacja tymczasowa, panuje na świecie już ponad rok.

Na podstawie wyników badań kwestionariuszowych, przeprowadzonych wśród wykładowców i studentów, po pierwszym i powtórzonych po drugim semestrze kryzysowej edukacji zdalnej, prowadzonej w Akademii Pedagogiki Specjalnej można spojrzeć na sytuację z dwóch perspektyw.

Wykładowcy akademicy biorący udział w badaniu wskazują istotny spadek poziomu zaangażowania, aktywności, systematyczności pracy i jakości wykonywania zadań prezentowany przez studentów. Wykładowcy korzystają ze szkoleń i wsparcia technicznego organizowanego przez uczelnię. Realizują ideę kształcenia ustawicznego i rozwijają swój warsztat. Piszą, że zajęcia online uświadomiły mi dogłębnie, że muszę zmienić wszystko w mojej dydaktyce. Stały się okazją dla własnego rozwoju, który trwa. Doceniają wygodę i elastyczność zauważając większą dostępność administracji, to co wcześniej było niemożliwe (załatwianie wielu naprawdę błahych spraw przez Internet) teraz jest możliwe. Odczuwają dotkliwy brak możliwości osobistego kontaktu ze studentami, za to doceniają oszczędność czasu i brak konieczności dojazdu do pracy. Niektórzy wskazują paradoksalny wzrost jakości relacji ze studentami *wbrew pozorom „aspekt ludzki” kontaktów (spotkanie de facto odbywa się w domu, daje orientację o sytuacji studenta, jego ew. problemach).* Wykładowcy poruszają problem kontroli uczciwości studentów w trakcie egzaminów zdalnych. Rosnące doświadczenie w prowadzeniu zdalnej edukacji owocuje wyższymi kompetencjami informacyjnymi i przekonaniem się do tego typu nauczania.

Studenci biorący udział w badaniu wskazują istotny wzrost własnych kompetencji informacyjnych oraz poziomu edukacji zdalnej. Deklarują podobny, wysoki poziom zaangażowania i samodzielności w trakcie zajęć. Wskazują, że zaangażowanie, aktywność, kontakt z wykładowcą, systematyczność i jakość pracy, a także adekwatność wystawianych ocen są lepsze w przypadku edukacji tradycyjnej, choć terminowość jest wyższa w przypadku edukacji zdalnej. Studenci doceniają lepszy kontakt z nauczycielami (na żywo podejść do nauczyciela po zajęciach jest trudniej, zwłaszcza gdy poza zajęciami nie ma co szukać nauczycieli po całej szkole w określonych godzinach. Na Teams piszę dużo częściej z nauczycielami i nie tylko w sprawach zajęć). Sprzęt komputerowy studentów ani sposób

dostępu do Internetu nie zmieniły się znacząco. W wypowiedziach studentów z jednej strony widać chęć powrotu do kontaktów społecznych i tradycyjnych zajęć, a z drugiej chęć podtrzymania edukacji zdalnej, kojarzącej się z komfortem nauki z domu oraz samodzielnością. Studenci doceniają wykładowców pisząc *Wykłady online to coś niesamowitego – moim zdaniem ich jakość jest taka sama, lub nawet lepsza.* Poza tym, pracując w domu o wiele łatwiej jest się skupić nad nauką, kiedy słucham wykładu przy własnym biurku i nie mam dystraktorów w postaci innych studentów. Niestety, zdarzają się wykładowcy, którzy nie angażują się za bardzo w zajęcia, zachowują się jakby to była dla nich kara; nie odpisują na wiadomości; nie prowadzą zajęć.

Fot. Emily Morter on Unsplash

Fot. Lukas Blazek on Unsplash

Jedną z ważniejszych kwestii, pojawiających się wśród wypowiedzi zarówno wykładowców, jak i studentów jest problem zdalnego sprawdzania wiedzy oraz egzaminowania. Wykładowcy widzą zalety egzaminowania zdalnego w możliwościach technologicznych prowadzenia egzaminów (automatyzacja w sprawdzaniu i ocenianiu testów oraz archiwizacji wyników), oszczędności czasu (natychmiastowe uzyskiwanie wyników, elastyczność terminów egzaminacyjnych), usprawnieniach organizacyjnych. Piszą, że *wszystko jest w jednym miejscu, można wyznaczyć czas; pracę ułatwiają kwestie techniczne: łatwiej się sprawdza zaliczenia, zarówno prace typu test, jak i esej, łatwiej prezentować i omawiać wyniki*. Studenci wskazują komfort związany z pisaniem egzaminu w przyjaznym otoczeniu, co obniża stres, a także doceniają możliwość szybkiego otrzymania wyników i konieczność

poświęcenia mniejszej ilości czasu na sam egzamin. Studenci nie muszą *stresować się dojazdem, spóźnieniem, tym jak jestem ubrana. Dużo mniej się stresują takimi egzaminami. Nie jesteśmy narażeni na tzw. wzrok wykładowcy*. W przypadku wad egzaminów zdalnych wykładowcy wskazują brak kontroli nad samodzielnością i uczciwością studentów. Mają poczucie, że *uczestniczę w wyścigu zbrojeń „kto przechytrzy kogo?”*. *Źle się w tym wyścigu czuję*. Studenci narzekają na rygorystyczne ograniczenia czasowe, dystraktory i stres oraz poziom egzaminu (zarówno wyższy jak i niższy w porównaniu do poziomu egzaminów tradycyjnych) i adekwatność otrzymywanych ocen. Wykładowcy martwią się, bo *przygotowanie testów trwa wieki. A i tak studenci robią zdjęcia i przekazują sobie pytania*. Obie grupy uznają za dotkliwie problemy techniczne pojawiające się w trakcie egzaminu.

20% studentów przyznaje się do korzystania z nieuprawnionej pomocy w czasie zaliczeń i egzaminów. Usprawiedliwiają się ograniczonym czasem egzaminu, który nie pozwala na przemyślenie pytań. Piszą, że *wszyscy ściągają i nie ma co się dziwić bo czas na egzaminie jest zbyt krótki*. Nauczyciele akademicki starają się ograniczać niesamodzielność studentów poprzez wybór adekwatnej formy egzaminu (zadania problemowe, egzaminy ustne, pytania otwarte, warianty testu), stosowanie specjalnych strategii (porównywanie prac studentów, pytania kontrolne, szukanie fragmentów prac zaliczeniowych w Internecie) oraz stosowanie rozwiązań technicznych (wymóg włączenia kamery, sprawdzanie metadanych plików, konieczność dokumentowania pracy). Jeden z wykładowców układa pytania tak, *aby ewentualne poszukiwanie odpowiedzi zajmowało dużo czasu (student musi połączyć*

kilka różnych informacji, żeby udzielić jednej odpowiedzi). Trwają poszukiwania skutecznego i adekwatnego dla edukacji zdalnej sposobu weryfikacji efektów kształcenia.

Po pierwszym semestrze wiele osób, zarówno studentów jak i wykładowców, narzekało na konieczność pracy na starym, mało wydajnym sprzęcie komputerowym. Wykładowcy narzekają, że *Pracujemy na prywatnym sprzęcie, na prywatnym Internecie (który trzeba było sobie zakupić na potrzeby edukacji zdalnej), a nie otrzymaliśmy żadnej rekompensaty finansowej. Student może mieć: słaby Internet, popsuty mikrofon, nie działającą kamerę itp. itd. – ma do tego prawo. Wykładowca nie wszystko musi mieć na tip top.* Alternatywą było kupienie lepszej jakości sprzętu komputerowego za własne pieniądze. Badania powtórzone po roku edukacji zdalnej wskazują, że mało osób faktycznie to

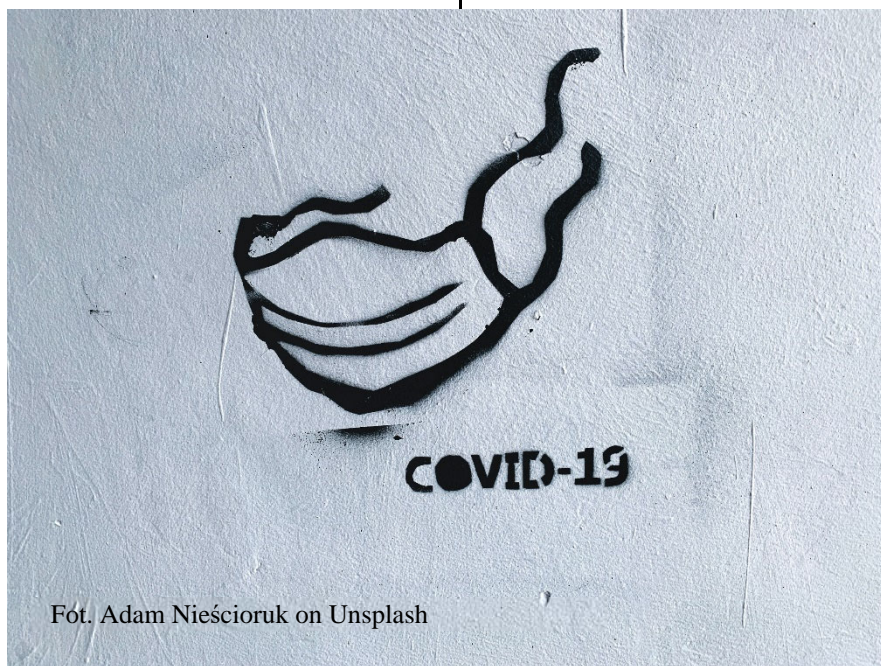
Fot. Agence Olloweb on Unsplash

zrobiło. Być może wynika to ze złudnego poczucia tymczasowości sytuacji, lub braku świadomości, że komputer jest dla wielu osób podstawowym narzędziem pracy i powinien zapewniać nie tylko jej wydajność, ale również i komfort.

Wykładowcy i studenci wspierają się wzajemnie, o czym mówią *Jestem dumna z siebie i ze swoich współpracowników i studentów, że potrafiliśmy działać w sytuacji trudnej... Wzajemnie sobie pomagamy w zrozumieniu spraw technicznych.*

Trzeci semestr edukacji zdalnej jest prowadzony inaczej niż pierwsze dwa. Wprowadzone zostały rekomendacje, zaproponowane po pierwszym i drugim semestrze. Po zakończeniu pandemii kształcenie akademickie nigdy nie będzie takie samo, jak było przed nią. Należy wykorzystać zdobytą wiedzę i nabyte doświadczenia, aby podnosić jakość kształcenia, aktualizować metody nauczania, zwiększać dostępność edukacji oraz dostosowywać ją do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

dr Miłosz Romaniuk

Fot. Adam Nieścioruk on Unsplash

Byli z nami...

Śmierć zawsze przychodzi za wcześnie, nie w porę, zawsze zaskakuje... Nie sposób ubrać w słowa smutek i żal po stracie naszych koleżanek i kolegów z Instytutu Pedagogiki. Ich odejście było wielką stratą dla społeczności akademickiej, która była ich drugą rodziną...

Fot. Tomasz Piotrowski

Doktor Barbara Pilipczuk – po prostu Basia...

Basia – w ramach swojej działalności dydaktycznej – prowadziła głównie dwa kursowe przedmioty: metodologię badań i statystykę. Studenci zawsze podkreślali jej profesjonalizm, cierpliwość i zdolność przekazu nawet najbardziej skomplikowanych treści w prosty sposób. W przypadku statystyki, było to szczególnie ważne. Jako dydaktyk, Basia była osobą niezwykle wyrozumiałą i empatyczną, zaprzeczeniem „surowego pedagoga” z linijką i kalkulatorem.

Niezależnie od działalności dydaktycznej, znana była także jako promotorka prac licencjackich i magisterskich, w tym często takich, które już zostały „spisane na straty”. Tylko Basia umiała wyłuskać z nich wartościową myśl, rozwinąć w prawidłowy wywód i podsunąć sposób opracowania wyników, który naprawiał coś, co wydawało się „nie do naprawienia”. Jej działania zostały docenione i w 2013 roku została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Dlatego, jeżeli kogoś – w dzisiejszych czasach – można jeszcze nazwać Pedagogiem z powołania – to właśnie Basię. Poświęcając się pracy dydaktycznej – wychowała całe

pokolenia studentów. Wielu z nich zawdzięcza jej pozytywne domknięcie swoich studiów: każdemu poświęcała niestrużenie wiele czasu i uwagi.

Była przy tym osobą niezwykle skromną i pracowitą, może zbyt skromną i zbyt pracowitą w czasach, w których liczy się społeczna widoczność i sukces. Pomimo nawału pracy dydaktycznej, często uczestniczyła w działalności różnych Komisji, ostatnio Komisji do Spraw Jakości Kształcenia. Te wysokie standardy pracy zawodowej odziedziczyła po swoim ojcu, również nauczycielu, który był dla niej wzorem pedagoga i którego często wspominała.

Basia pomagała także wielu osobom spoza Uczelni, angażowała się w działania charytatywne w ramach wspólnoty neokatechumenalnej, była osobą prawdziwie wierzącą i zdolną do poświęceń.

Niespodziewanie, u progu emerytury, zabrała ją pandemia, pozostawiając niezapełnioną pustkę w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości oraz Instytucie Pedagogiki.

dr Ewa Jakimowska

Pracowała w Akademii Pedagogiki Specjalnej od 1 października 1987 roku, najpierw w Zakładzie Dydaktyki, a od 1990 roku w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości współtworząc go od podstaw, wówczas pod kierunkiem prof. Andrzeja Góralskiego. Było to w czasach, kiedy jeszcze Zakład mieścił się w kilku niedużych pokojach, w nadbudówce, na poddaszu w L.O. im Kołłątaja... Do dziś pamiętam jeszcze te skrzypiące, drewniane schody...

Między innymi dzięki osobom takim, jak Basia, Zakład na trwałe wrósł w krajobraz Uczelni, zwanej niegdyś WSPS, a dziś Akademią Pedagogiki Specjalnej i stał się znaczącą częścią Instytutu Pedagogiki.

Doktor Przemysław Florczak

W marcu tego roku pożegnaliśmy na zawsze, naszego kolegę, doktora Przemka Florczaka (12.11.1981–08.03.2021), który był z nami najpierw jako student, a później jako kolega, a więc praktycznie całe swoje dorosłe życie.

Uwielbiał studentów i swoją pracę. Angażował się zarówno w dydaktykę, jak i w życie Uczelni. Był, jak to ujęła jego koleżanka z Katedry Podstaw Pedagogiki – Marlena Grzelak-Klus, kierownikiem specjalności: animacja społeczno-kulturowa, o którą dbał i którą współtworzył. Był również współautorem wykorzystywanego do dzisiaj modułu kursu e-learningowego

z zakresu elementarnych treści pedagogicznych, sekretarzem Uczelnianego Zespołu ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, koordynatorem w Akademii projektu Harcerska Akademia Rozwoju Pedagogicznego, wielokrotnie był członkiem, a potem sekretarzem Komisji Rekrutacyjnej. Z entuzjazmem rozpoczął też pracę w naszej redakcji, jednak tego zadania nie zdołał już dokończyć. Uwielbiany przez studentów, pełen życia i pasji, młody, pogodny człowiek. Takim zapamiętali Go wszyscy, którzy Go znali.

dr Magdalena Ostolska

Fot. Tomasz Piotrowski

Fot. Tomasz Piotrowski

Kącik Pani Dorotki

Szanowni Państwo,
Uprzejmie przypominam o ważnych terminach.

Fot. Dorota Gołuch

02.07.21r. (piątek) – składanie przez nauczycieli akademickich w sekretariacie Instytutu Pedagogiki Kart zrealizowanego obciążenia dydaktycznego (karta a także informacja przypominająca będzie wysłana do wszystkich pocztą elektroniczną).

25.06.21r. (piątek) – zgłoszenie przez nauczycieli akademickich dyżurów obowiązujących w okresie wakacji.

Protokoły i egzaminy

STUDIA STACJONARNE:

14.06.21r. (poniedziałek) – ostatni dzień zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym.

PROTOKOŁY – zaliczenie do **14 czerwca 2021r.** (poniedziałek).

15.06–30.06.21r. – letnia sesja egzaminacyjna (przeprowadzenie egzaminów w pierwszym terminie).

15.06–16.07.21r. – egzaminy dyplomowe.

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę w tym seminarium dyplomowe do **04 lipca 2021r.** (niedziela), egzamin do **11 lipca 2021r.** (niedziela).

30.06.21r. – ostatni dzień składania prac dyplomowych w systemie APD i zatwierdzania raportu z systemu antyplagiatowego przez promotora.

01.07–31.08.21r. – przerwa wakacyjna.

01.09–10.09.21r. – letnia sesja poprawkowa (przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń na ocenę poprawkowych).

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do **19 września 2021r.** (niedziela), zaliczenie praktyk do **30 września 2021r.** (czwartek).

13.09–30.09.21r. – egzaminy dyplomowe studentów, którzy uzyskali zgodę Dyrektora studiów na przesunięcie terminu złożenia pracy dyplomowej.

30.09.21r. (czwartek) – zaliczenie praktyk.

30.09.21r. (czwartek) – ostatni dzień semestru letniego.

STUDIA NIESTACJONARNE:

15.06–16.07.21r. – egzaminy dyplomowe.

30.06.21r. – ostatni dzień składania prac dyplomowych w systemie APD i zatwierdzania raportu z systemu antyplagiatowego przez promotora.

03.07–04.07.21r. – letnia sesja egzaminacyjna (przeprowadzenie egzaminów w pierwszym terminie).

PROTOKOŁY – zaliczenie do **02 lipca 2021r.** (piątek), zaliczenie seminarium dyplomowego do **04 lipca 2021r.** (niedziela).

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę, egzamin do **11 lipca 2021r.** (niedziela).

01.09–10.09.21r. – letnia sesja poprawkowa (przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń na ocenę poprawkowych).

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do **19 września 2021r.** (niedziela), zaliczenie praktyk do **30 września 2021r.** (czwartek).

13.09–30.09.21r. – egzaminy dyplomowe studentów, którzy uzyskali zgodę Dyrektora studiów na przesunięcie terminu złożenia pracy dyplomowej.

30.09.21r. (czwartek) – zaliczenie praktyk.

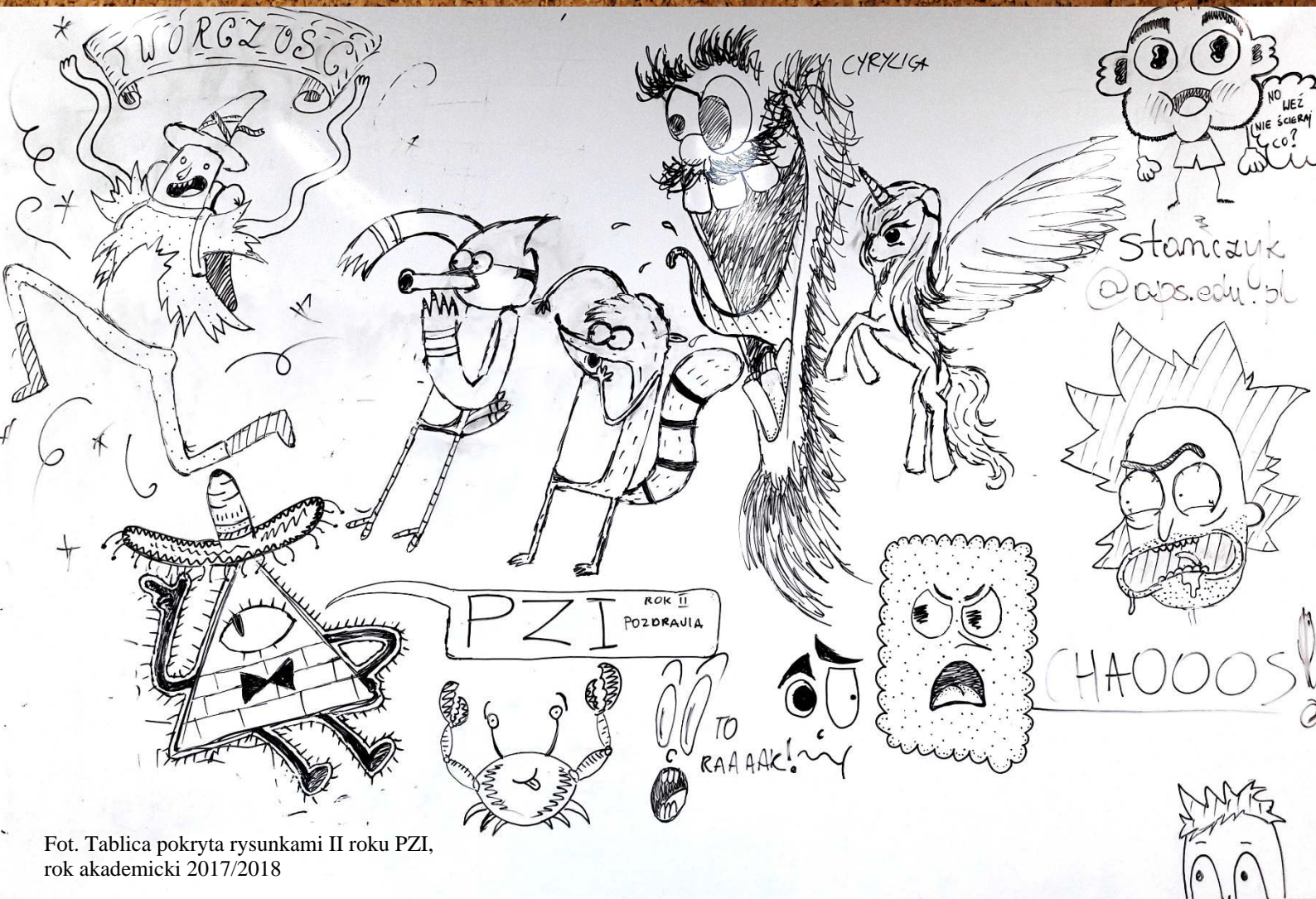
30.09.21r. (czwartek) – ostatni dzień semestru letniego.

Dorota Gołuch

Tel. (22) 589-36-56

Email: sekretariatip@aps.edu.pl

Ta strona, to miejsce dla nas wszystkich.
Tu możemy się dzielić naszymi rado-
ściami, przemyśleniami, obserwacjami...
Przysyłajcie zdjęcia z wakacji, infor-
macje o ważnych dla Was sprawach.
Będziemy
publikować, tworzyć nasz wspólny
pamiętnik...
Czekamy
Redakcja z 4-rtego piętra ☺

Fot. Tablica pokryta rysunkami II roku PZI,
rok akademicki 2017/2018